

EESTI SPORDILEHT

EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA

Felmetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 700 marka, kuus 60 marka.
Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

VIII. aastakäik.

Reedel, 25. märtsil 1927. a.

VIII. aastakäik.

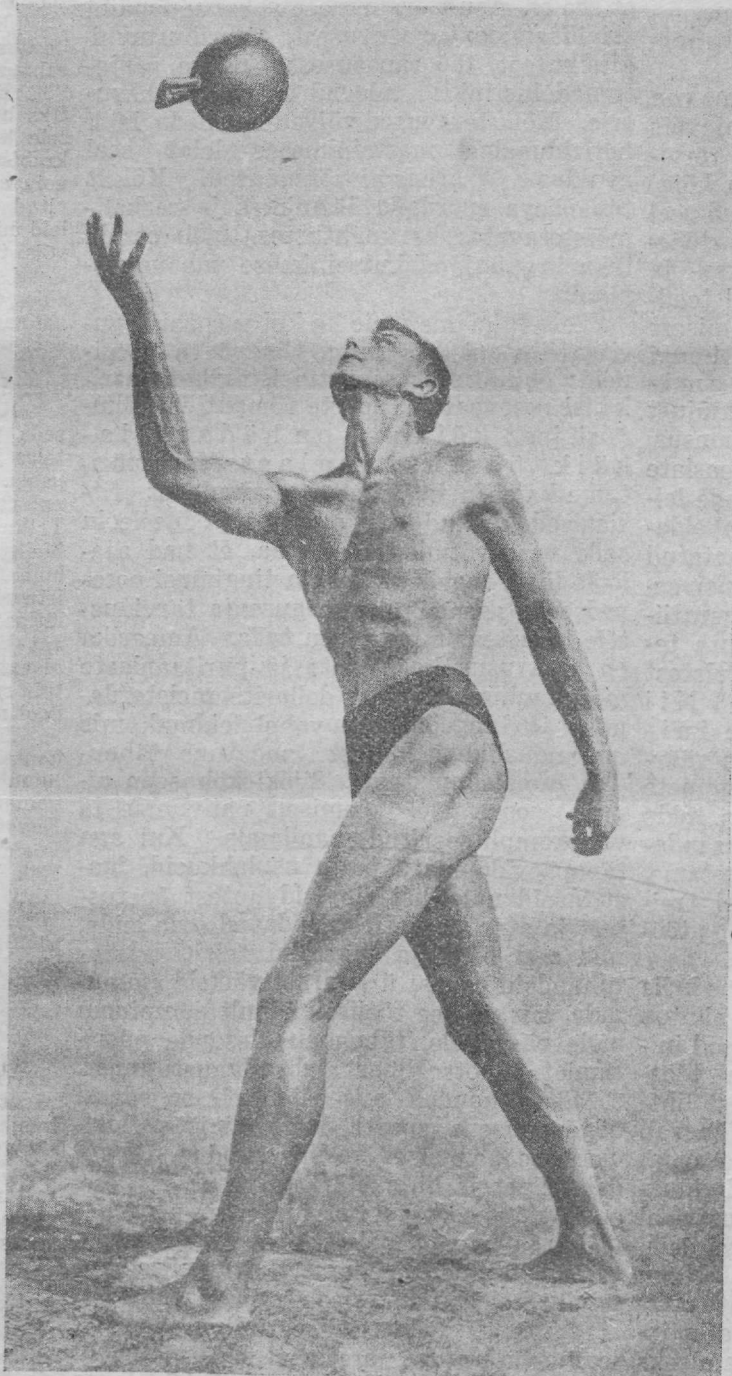
Sportlisesest võimlemisest. Tehtagu eeloleval suvel katseid!

Eriti Saksamaal on viimasel ajal suurt tähelepanu ja harrastamist leidnud võimlemisvoolude laialdasel peres uus liikumine — sportline võimlemine. Mõtte algatus tuli Saksa turniliidult, kes oma tardunud turnimisest püüab järkjärguliselt spordile üle minna. Sellest üleminekust osutus üks moment, võimlemine mitmes. raskuste ja spordiabinõudega sedavõrd veetlevaks, et ta sportlaste endi pereski on laialdaselt poolehoidu võitnud ja väga soodsa ettevalmistusabinõuna sportlase esitreeningule võib vaadeldud saada.

On jõutud veendumusele, et lihtsast võimlemisest, ilma raskusteta, sportlasele küllalt ei jätke, et võistlustel hiljem edu saavutada. Rohket kasutamist hakkas leidma meditsiinipall, kuid tema kõrval viimase paari aasta jooksul ka vasa-rad, kaalupommid, kuulid, heiteraskused, palgid jne.

Nende harjutuste eesmärk on, kehale uusi muskelsid kasvatada. Mida tugevam on töö (muidugi liialdusteta), seda jõudsamalt kasvab muskelliha. Tõstjad ja maadlejad on siin parimaks tõenduseks. Deviis on seega: raskejõustiku harjutusi uuel käsitusviisil kõigile kättesaadavaks ja tulutoovaks teha, et võimsalt kaunist keha ja saavutusvõimet igasugustel spordialadel omandada.

Nagu kõigil meetodel, selgus ka siin pea, et ainult sportline suhtumine asjasse soovitud eesmärgi saavutab. Liikumise esimesel perioodil taheti liiga gümnaastilisele tasapinnale jääda. Kogenumad spordipedagoogid tegid aga peagi ilmseks vahe kahe tüübi vahel, mis olid „võimlemine abinõudega“ ja „sportline võimlemine abinõudega“. Harjutustes endis on vahet vaevalt märgata, see on nende sooritamise iseloomust. Lugu seisab selles, et „ainultvõimlemine“ inimese puiseks teeb, kuna „sportline võimlemine“ seevastu kiirusjõu- mis eeltingimus igasugusele võistlus- lisi, pingutusvõimsaid lihaseid arendab, spordile.

Harjutamas heiteraskusega.

Sportline võimlemine ei nõua liigutusest ilu, vaid otstarbekohasust. Hingeline asetus on hoopis teistsugune. Sportlisesel võimlemisel ei ole näit. ükskõik, kuidas vasa-rat või heiteraskust ümber pea keerutatakse. Küsimusse ei tule mitte ainult füsioloogiline mõju, vaid ka õige tundeasetus, mis pööritamisele elulise rütmi ja hoo annab. Sarnane sportline võimlemine leiab ikka järjest suuremat tähelepanu ka sihtvõimlemisena ja A. Abraham näit. on väga kenu harjutusi selleks kombineerinud.

Raskete abinõude puhul, millised eelpool loetletud, tõuseb eriti teravalt tarvidus tunde harmoonia järele instinktiivsest jõuhoiu printsiibist ja otstarbekohasemast käsitusest, kuna kergemate harjutuste puhul ei pruugi rütmi puudumine harilikult ennast mitte nii märgatavana tunda anda.

Raskustega harrastatakse mittemetsugu pööritusi, vibutusi, heiteid, shongleerimist (ülesloopimist ja püüdmist), üksikult ja gruppides, mis väga nauditavat pilti ka pealtvaatajale võivad pakkuda. Harjutuste paik on tehnilistest põhjustest tingituna juba vabas looduses, kuna saalis nii ruum ise kui harjutajad võiksid kannatada saada.

Väga huvitav on peale kuulide ja raskuste palkide heitmine, vana shotlaste spordimäng. 4-ja meetri pikkused ja 20 kg raskused või raskemad puutuvad tõstetakse enese najal ristamisi sõrmedega püsti, tasakaalu hoides, ja heidetakse siis kas tahapoole või ettepoole.

See kõik pakub väga tulusat ja huvitavat vaheldust erilisele, kitsamapiirilisele treeningule ja suve tulekul, kus meil nüüd olümpia treening tahab täie hooga puhkeda, ei oleks üleliigne mitmekesidusegi vast nimetatud harjutustes raskustega katseid teha.

Hispaania spordi omapärasusi.

Ricardo Zamora, Hispaania jalgpallikuningas, töös.

Kaugest lõunamaast Hispaaniast on meil põhjamaalastel sagedasti vale ettekujutus. Ei ole sugugi kerge ka sellest rahvasest, mis Pürenee poolsaarel aseldab, õiget pilti saada. Ka on Hispaania elu tänapäev sootuks teistsugune, kui ta seda oli 10 või 20 aastat tagasi. Siin liigutab ennast uus vaim, mis vanade, sissejuurdunud harjumustega enam hästi ei sobi.

Kas on usutav, et rahvuslasele vaatemängule, mis igale hispaanlasele püha on ja kunagi seda ei lase eneselt varastada — isegi mitte vaimulikkude poolt — võis jalgpalli näol konkurent tõusta? Ja ometigi on see tõsiasi saanud. Peab igatahes toonitama kõigepealt, et härjavõitlus mingi rahvasport, selle sõna modernimas mõttes, praegu enam ei ole. Härjavõitlus on vaatemäng, kus suured rahvamassid ainult pealtvaatajad on, pealtvaatajad torerode virtuooslikul mõõgamängul.

Rahvasporti tuntakse Hispaanias vaevalt kakskümmend aastat. See on jalgpallisport, mis terve maa on tulisele vaimustusele süüdanud. Mikspärast? See pärast, et ta laiemale massile võimaldab ise „plaza“ piiridesse ilmuda ja aktiivselt oma jõudu ja osavust proovida. See tõmbas kaasa lõunamaalase. Nii tõusis viimaste aastate jooksul härjavõitlusele vägev võistleja. Hispaanias ollakse isegi juba nii kaugel, et paljudel platsidel härjavõitlus, kui mitte just täiesti ei ole välja suru-

tud, siis sagedasti on asetatav jalgpallimängudega, ja valitsus toetab seda liikumist kõigi abinõudega.

Igal külal on oma „fiesta“ (kirikupüha patrooni auks), kus peale kirikliste pidustuste ka rahvalõubustusi korraldatakse. Varemalt ei olnud kunagi sarnane fiesta ilma härjavõitlusega (kuigi härgade asemel pidi vahel noorukete vasikate maha-raiumisega leppima) mõeldav. Tänapäev kantakse rahvale selle asemel ette jalgpallimäng, mis kirgi samal määral, kui mitte suuremal määral, ei paelu, kui endine „corrida“. Huvitav on mängu ajal publikut jälgida, kes lõunamaalise temperamendiga ühele või teisele poolele sümpatiseerib. Soliidne sandarmide kogu on alati kohal; tihti tuleb tal pealtvaatajate rahustamiseks tegevusse astuda. Isegi külmaverelises Põhja-Hispaanias (vastandina Andaluusiale) on maakonna valitsus liigavõitluse Vigo ja Corunja vahel pidanud ära keelama, kuna õigustatult võidi karta, et kaotava partii poolehoidjad publikus verise vaatemängu võivad lavastada. Igalpool tänavatel veeretavad poisikesed jalgpalli, ja nagu Hispaania ümberorienteerumise tõenduseks mängivad poisikesed palli ka härjavõitluste tsirkuse platsil, „Plaza de toros'el“.

Ka kergejõustiku vastu suureneb huvi alaliselt Hispaanias. Suuremates linnades, nagu Madridis ja Barcelonas ja eriti baski provintsis, korraldatakse rohkete

kohaliste kergejõustiku võistluste kõrval ka suuremaid murdmaavõistlusi, kus tihti õige häid saavutusi näidatakse. Enne Pariisi olümpiaadi oli hispaanlastel treeneriks tuntud saksa mitmevõistleja Holz.

Rattasport on Hispaanias praegu täiel õitsel. Hollandis, Belgias, Taanis, Saksamaal jne. on jalgratas juba ammugi ainult kehviku liikumisabinõuks, kuna Hispaanias jalgratas ikka veel luksusartiklina püsib, sest oma rattatööstust tal veel ei ole. Tõsiseid maantee- ja rändvõistlusi ei tunne siiski hispaanlane; mis siin sellena pakutakse, ei ole muud, kui suur klimbim. Kuid see meeldib hispaanlasele kõige enam.

Veesport on Hispaanias oma vähesõidetavate ja kiviste jõgede tõttu nõrgalt arenenud. Ainult rannalinnades on tekkinud mõningad veesportklubi, kes võistlusi ikka veel harilikudes kalamehepaatides korraldavad. Purjesporti harrastavad vaid vähesed rahamehed ja aristokraatia, kes suvehooajal, kui kuninga õuekond San Sebastianis ja Santanderis viibib, oma regattasid korraldab.

Baskide provintsis mängitakse rohkelt veel omapärast pallimängu. Üheski väikeses külas ei puudu oma frontón, mis enesest kõrget kivimüüri (või sellekohast pallimängumaja) kujutab, mille vastu eriliste kõverate keppidega palli lüüakse, et uuesti teda vastu võtta ja tagasi lüüa. Kui muud frontoni ei ole, siis on sellena kirikusein. Huvitav on, et piiskopid Baski provintsis viimastel aastatel pallimängu kohalistele vaimulikkudele kui nende seisukohale kõlbmatu ajaviite on ära keelanud. Paljudelt nooremalt vaimulikkudelt võeti seega nende armastatum ajaviide.

Meesporti harrastatakse peaaegu ainult Barcelona ümbruses, kus Püreneed kättesaadavas läheduses. Baskidel on osalt rändamine juba veres. Madridist külastavad turistid Guadarama mägestikku, mis mõnusaad määtuure pakub. Andaluuslane ei armasta rännata ja kui sealt mõni turisti ülikonnas läbi läheb, siis peetakse teda otsekohe „napakaks“.

Skouting levineb viimastel aastatel kiiresti.

Ujumissport ei ole kuigi palju arenenud, olgugi et pehme temperatuuriga Vahemere kallas ka talve ujumist võimaldab. Jõulupühadel on Barcelonas traditsiooniliselt mõni suurem veepallivõistlus. Sellegipoolest ei õnnestu veel hispaanlasel veesportis suuremat.

Tennis on Hispaanias jõukates ringkondades hästi levinud ja hispaanlased on mitu euroopalise kuulsusega nime annud, nagu Alvarez, Alonso, Morpurgo ja teised.

Et hispaanlane oma suure loomupärase elavuse ja agaruse juures häid andmeid väljapaistvaks sportlaseks arenemiseks omab, seisab väljaspool kahtlust. Kas ta aga kunagi sportliselt mõtlema suudab õppida ja ka vastaspoole võidu üle rõõmu tundma, on väga kaheldav, sest ta on selleks liiga impulsiivne ja annab oma kirgedele vaba voli. Tõsist sportlist treeningut peavad saja hispaania sportlase hulgast vaevalt kümme, teistele on viin, naine ja tubak ülepääsmatuks kiusatuseks. Naine esineb Hispaania spordis enamasti ainult pealtvaatajana. Tennismängus on siiski mõned aristokraat tütarlapsed head edu näidanud ja Katalonias võib näha ka noori tüdrukuid vahel sõudmas.

Bob Põdder kaotanud.

E. Spordilehe toimetaja sai Boris Põderilt järgmise kirja:

— Mul oli võistlus New Yorgis 17. veebruaril. Mis tagajärge puutub, siis näete seda juurelisatud ajalehtede väljalõigetest.

Olin sparringpartneriks väga tuntud Eddie K. O. Roberts'ile, Tacomast. Tal on lähematel päevadel võistlus Sailor Friedman'iga. Peale selle hakkab teema jälle treenerima.

Lähematel päevadel on mul jälle matsh. Pikemalt peale seda võistlust.

Austusega

Bobb Põdder.

Võistlusest kirjutab Broklyn Times 18. veebruaril:

Eddie (Kid) Whalen, 14. rügemendi welterlane (Welter weight — kergekaal. Toim.), oli sunnitud leppima punktivõiduga Bobby Podderi üle 27. inseneriväe treening-saalis kõvas kuueroundilises matshis. Põdder, kes veel hiljuti oli metsik swingidellooja, suutis nüüd väga kõvasti Lõuna Brooklyni vahvale võitlejale iga samm vastata, ilma et oleks kordagi klintshinud kuni lõpugongini. Põdderi löök on veel veidi habras, kuid ta poks on paranenud tähelepanavalt tagajärjega, et ta veidi nõrk löök on omandanud hea kiiruse ja löökidele vastupidamine märksa suurenenud. Whalen kaalus 148½ ingl. naela ja Põdder 147¼.

Broklyn Evening Journal samast kuupäevast arvustab võistlust umbes samade sõnadega.

Broklyn Daily Express märgib Põdderi kohta:

Põdder, kel ainult üks võistlus peale ta kuuekuulist puhkust seljataga, nägi hea välja, kuid üldiselt mitte veel küllalt hea. Mõlemad vääratasid korduvalt algroundidel, kuid varsti laskusid nad asjalikku töösse ja peagi kujunes võitlus kuninglikuks. Põdder tegi paremaid kehahöõke, juhtides neid efektiivselt tarvilisse kohta, kuid Whalen vastas hirmsate pikkade drive'idega, mis kõnelesid kaaluvalt tema kasuks.

Broklyn Standard Union tähendab, et Kid Whalen tuli töötada viimaseini, et Bobby Põdderist võitu saavutada. Matsh oli tasakaalus kuni kuuenda roundini, mille Whalen suutis äärmiste pingustega endale võita.

Korvpalli määruste lisa.

Nr. 49. Määrus 11, pkt. 3.

K. — „Aeg maha“ võetakse sel ajal kui pall on väljaspool piirjooni, kuidas jätkatakse mängu? V. — Mäng alustatakse, pannes pall mängu väljaspool piirjoont.

Nr. 50. Määrus 13, pkt. 6.

K. — Mängijale on hüütud isiklik viga ja enne kui vabaviske täide viiakse, hüütakse samale meeskonnale tehniline viga. Kumb vabaviske toimitakse enne? V. — Vabaviske tehnilise vea eest.

Nr. 51. Määrus 14, pkt. 1.

K. — Kui mängija, olles ise väljaspool piirjooni, viskab korvi peale; milline on karistus? V. — Korv, kui tehtud, ei loeta ja pall visatakse üles keskel; kui visatud mööda, on pall mängus. Teiste sõnadega, pannes palli mängu väljaspool piirjooni, ei ole keelatud palli korvi peale või vasta tagalaua viskamise, kuni korvi ei ole tehtud.

Nr. 52. Määrus 14, pktid 3 ja 4.

K. — Kas mängija võib tilgutada palli, kui osa tema isikust puutub põrandat väljaspool piirjooni määrusi rikkumata? V. — Ei.

Nr. 53. Määrus 14, pkt. 4.

K. — Kui mängija, pannes palli mängu väljaspool piirjooni, astub piirjoone peale; on see

Valik Ameerika ja ühtlasi kogu maailma paremaid poolraskekaalu poksijaid, kes maailmameistrile Jack Delaneyle kardetavad: 1. Yale Okun, 2. Tommy Loughran, 3. Matt Adgie, 4. Jimmy Slattery, 5. Sailor Huffman, 6. Jimmy Delaney, 7. Eral Blue, 8. Mike McTigue.

seaduse vastane? V. — Ei; kuid kui ta astub üle piirjoone mängu väljale, rikub ta määrust.

Nr. 54. Määrus 14, pkt. 7.

K. — Vabaviske juures, pall läheb korvist mööda ja ei puutu tagalaua ega korvi. Kuidas võivad mängijad astuda vabaviske alasse? V. — Niipea kui pall läheb tagalaua tasapinnast läbi; või kui pall kukub tagalaua tasapinna ligidale, nii pea kui pall puutub põrandat. Kui kohtuniku arvates ei tahetud korvi teha, võib ta anda palli vastameeskonnale väljaspool piirjooni.

Nr. 55. Määrus 14, pkt. 10, karistus.

K. — Kui väljal ei ole küljjooni, kuidas peab karistama määruse 14, punktide 8, 9 ja 10 rikkumist? V. — Pall antakse vastasele mänguvälja küljel, punktil, mis on kõige ligemal kohale, kus määruste rikkumine sündis, ja vastane paneb palli mängu nagu väljaspool piirjoont ning ükski mängija ei tohi ligemal alla kui 91 sentim.

Nr. 56. Määrus 15, pkt. 1.

K. — On see seadusevastane, ühe meeskonna mängijate poolt hoida palli oma käes, või anda üksteisele sööte ja mitte korvi peale visata? V. — See on seaduslik. Vastastel on õigus vahelesegada, katsudes palli ära võtta või saavutada hoitud palli.

Nr. 57. Määrus 15, pkt. 2.

K. — Kas mängijad peavad teatama, kui nad teise poolaja algul mängu tulevad? V. — Ja, kui nad ei olnud mängus esimese poolaja lõpul.

Nr. 58. Määrus 15, pkt. 2.

K. — Kohtunik hüüab vea asetäitjale mängu tulekust mitteteatamise pärast. Peale vabavisket hüüab ta teise vea, sest asetäitja ei ole veel ikka teatanud oma mängu tulekust. On tal õigus? V. — Peale vea hüüdmist ja enne vabaviske toimimist, peab kohtunik vaatama, et asetäitja teatab märkijatele ja temale oma mängu tulekust. Ühest vabaviskest on küllalt kohtunikule, märkijale või mõlemale mitteteatamise eest.

Nr. 59. Määrus 15, pkt. 2.

K. — Märkija vilistab, teatades asetäitja mängu tulekust, kui pall on mängus, mängijad

jätavad mängu seisma, unustades, et märkijate vile ei katkesta mängu. Kas peab viga hüütama meeskonnale, kelle asetäitja tuleb mängu? V. — Ei. Märkijad tegid vea ja meeskondadele ei või hüüda viga kohtunikkude eksituste eest.

Nr. 60. Määrus 15, pkt. 2.

K. — Kaks või rohkem asetäitjat tulevad ühel ajal mängu ja räägivad üksteisega. On see viga? V. — Ei, see ei ole viga niikaua kui nad ei räägi mängijatega, kes on juba mängus. Selle määruse otstarb on kaitsta väljaspoolt juhtnõude andmist mängijatele, kes on mängus.

Nr. 61. Määrus 15, pkt. 2.

K. — Kas asetäitja võib ütelda oma kaas-mängijatele kohtade muudatustest ja küsida, kes on tema vastane? V. — Ta võib seda kohtuniku läbi teha.

Nr. 62. Määrus 15, pkt. 4.

K. — Kui mängija astub väljapoole piirjooni, et mitte teise mängijale otsa jooksta, on ta teinud vea, lahkudes väljalt? V. — Ei, See punkt peab ära hoidma väljalt lahkimise mitte seaduslikuks või mitte spordimehelikuks otstarveks.

Nr. 63. Määrus 15, pkt. 9.

K. — Mängija tilgutab ja kaitsja jookseb täisnurga all tilgutaja sihis, lööb palli tilgutaja käest maha, kuid sellele järgneb isiklik kokkupuutumine. Kas viga on tehtud ja milline? V. — Viga isikliku kokkupuutumise eest on tehtud; võib olla mõlema viga. Kohtunik peab nägema mängu enne otsustamist. Üldine määrus on, et tilgutaja on süüdlane, kui kaitsja tuleb talle vastu eest ja vastupidi, kui kaitsja tuleb tagant; kui kokkupuutumine sünnib külje pealt, võivad mõlemad süüdlased olla.

Nr. 64. Määrus 15, pkt. 9.

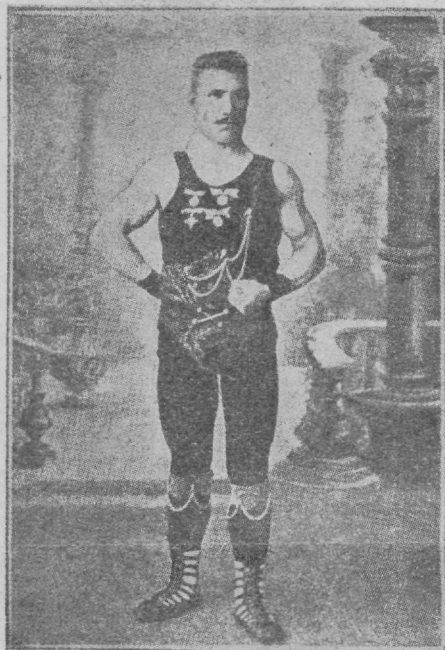
K. — Mis on hakkimine? V. — Hakkimine on termin, mis ei ole määrustes tarvitatud, kuid mida mõned kohtunikud tarvitavad. Hakkimine on vastase käte peale löömine või hoidmine, käe küljega või käega. See on isiklik viga.

(Järgneb.)

Eesti raskejõustiku arhivaalidest.

Jõustiku arenemisest Narvas.

T. Viidemann.

Mihkel Neelus.

Narvas sai raskejõustik 1898. a. alguse sellest, kui Georg Lurich esimest korda Narva teatris ja karskusseltsis „Võitlejas“ oma jõunumbritega ja maadlusega esines.

Lurich kutsus kõiki Narva tugevamaid mehi raskustõstetes võistlema. Teiste hulgas astus siis ka välja Mihkel Jaani poeg Neelus, ameti poolest sepp, ja sai esimese võidu. Lurich annetas talle hõbeauraha pealkirjaga „Tugevamale Narva mehele“.

Võistluse tulemuseks oli, et noored mehed hakkasid huvi tundma raskejõustiku vastu, ning M. Neelus hakkas oma ümber koondama neid, kes soovi avaldasid harjutama hakata. Kogus 10 isikut, mitmel ametialal töötajad, abinõud valmistas Neelus ise ja ühe tõstekangi, 5 puuda 20 naela raske, ostis Neelus tsirkusest, peale selle veel kaks kahepuudalist.

Harjutusi peeti karskusselts „Võitleja“ ruumes seltsi raskejõustiku osakonnana. Harjutati väsimatult kuni 1900. aasta alguni, mil esimest korda rahva ees piduõhtul esineti. Kavas oli tõstmine, maadlus, võimlemine ja köiel käimine.

Piduõhtust saadud puhaskasu määrati osakonna harjutusabinõude ostmiseks. Osteti lestadega õppekang, 8 puuda raske, ja veel teisi harjutusvahendeid. Harjutati jälle täie hooga edasi kuni 1900. aasta sügiseni. Siis esines juba 15 noort raskejõustiku harrastajat piduõhtul mitmesuguste jõustikunumbritega, mis pealtvaatajaid üllatasid. Oldi tublisti edasi jõutud ja tehti õige suuri tõsteid. Nii tõukas näit. Mihkel Neelus kahega 7 puuda 20 naela, surus 6 puuda 20 naela, rebis 5 puuda 20 naela, tõukas paremaga ja vasakuga 5 puuda, rebis paremaga 5 puuda ja vasa-

kuga 4 puuda 20 naela (praeguse viievõistena umbes 485 kg kogusumma. Toim.). Sõrmevedamises ei leidunud Neelusele Narvas väärilist vastast, samuti Helveetsia vöövõistluses.

Ülevenemaalistel tõstevõistlustel tuli Neelus 1903. aastal Venemaa esitõstjaks, kuna 1904. aastal Neelus Vene-Jaapani sõjas lahingus Jalu jõe ääres surma sai, jättes leinama abikaasa kahe pojaga.

Neeluse kaasesged parimad tõstjad ja maadlejad olid: Krusement, Kampus, Käpper, E. Gross, A. Timoshkin, A. Linkmann, O. Lind, K. Burm ja F. Koreshkov.

1903. aastal lahkus „Võitleja“ spordi- osakonnast 30 liiget, asutades omale uue kooskaimise koha Peterburi raskejõustiku seltsi haruna ja võttes vastu selle põhikirja. Üüriti linna keskele, Hospitali ja Moonaladu tän. nurgale, vendade Kristinide majas ruumid. Klubi avamine peeti 17. augustil 1903, milleks Peterburi Vene jõustiku seltsi kirjatöimetaja Leonov Narva sõitis, tuues kingituseks seltsi esimehe krahv Ribeaupierre'i ja suurvürst Vladimiri päevapildid.

Peale vaimuliku õnnistust avas Leonov seltsi, millele järgnes pidulik einestamine. Esimene seltsi juhatus koosnes järgmistest isikutest: esimees — M. Holm, esim. abi — R. Limutkin, kirjatöimetaja — A. Timoshkin, laekahoidja — E. Gross. Paari kuu pärast astus Holm esimehe kohalt ära, tema asemele valiti Gross, kes sellele kohale jäi 1908. a. Tegevuse lõpetamine tuli sellest, et ei leidnud enam seltsis tegelasi, kes oma jõudu ja aega seltsi kasuks oleksid valmis olnud ohverdama.

1909. a. asus E. Gross Peterburi elama, astudes ühtlasi I. V. Lebedevi jõustikukooli tõsteõpetajaks. Soome spordiseltsis „Tarmo“ oli ta liige, harjutades kuulitõuet, kettaheitet ja odavisket. 1911.—1916. aastani oli Gross Peterburi jahtklubis tüürimehena ametis.

E. Gross sündis 9. septembril 1880. a. Narvas, käis Narva linna 5-klassilises koolis, mille 1897. a. kiituskirjaga lõpetas. E. Grossi suurimad tõsted on: kahega tõuge — 8 puuda, kahega surumine — 7 puuda, kahega rebimine — 5 puuda 30 naela, paremaga tõuge — 5 puuda 20 naela, vasakuga tõuge — 5 puuda 10 naela, paremaga kruvimine — 6 puuda 20 naela, vasakuga kruvimine — 5 puuda 20 naela, paremaga rebimine — 4 puuda 30 naela, vasakuga rebimine — 4 puuda 30 naela (E. Grossi kogusumma viievõistlusena oleks umbes 502,5 kg. Toim.). Erilised tõsted Grossil olid: 5-puudalise kangiga veski tegemine, 10 mehe rinnal hoidmine, 3puudalise kuuliga selja taga püstitõusmine. Keharaskus Grossil oli 5 pd. 20 n., pikkus 170 sm. E. Gross elab praegu Tallinnas ja töötab Eesti Pangas ametnikuna. Spordielust on ta täiesti kõrvale jäänud.

on nimelt koolitervishoiu nõunik Jaapani haridusministeeriumis. Dr. Gaulhoferiga oli mul juttu 1½ tundi, kus lugupeetud haridusnõunik mind Austria kehalise kasvatused üldkorraldusega tutvustas, märkides neid juhte, kellega mul oma tegevuses kokku puutuda tuleb. Nii kulub mul esimese nädal just peaaegjalikult spordi organiseerimise ja praktiliste töödega tutvumiseks, selle järel hakkab prof. Deutsch ja prof. Spitzky juures tööle.

Elan koos dr. B. Jürgensiga, kes Eestist on

Kevade oofel.

Ei taha siiski hästi tulla too kevad meile külla, — kui vahel lahketa nägu näitab ja päike juba õrnalt paitab, seal viskab järsku kraadi viis meil külma, otsi kasuk siis ja poe nurka magama see asemel, et plagama võiks pista kaunilt murdmaad, kuis puhand päkad võtavad. Nüüd ole tugev, paks või pikk, pead olema sa ettevaatlik, et kusagilt ei haaraks grippi, mis maise häda ülim tipp ja tervet suve nahka ei keeraks, su kõiki plaane segi ei pööraks. Ju töötavad suvemehed vormi, näed värisevat mõnda normi, mil juures väga noobel läik ja tundus igaviku maik — ma mõtlen praegu hüppeid hoota, kus tähti vastseid võime loota. Ju Tartus käimas jõustik sise ning kiheväl ka pealinn ise, et asjast kinni krapsata ja üllatavalt rapsata. On seatud terve nimestik, kus uute tähte' loetus pikk, kus mehed reas kui malendid, kõik harukordsed talendid, kes oda meetrit 70 heidab, kes 100 mtr-is kõiki võidab. On tarvis suve oodata veel veidi, et loodus tõmbaks piduliku kleidi ja annaks kohasema fooni eel kauni manifestatsiooni.

Tartu ülikooli poolt üheks aastaks Viini komandeeritud enmast ette valmistama avatava Tartu kehalise kasvatused instituudi ortopeedilise võimlemise ja patoloogia dotsendiks. Toad on meil kõrvuti ja õhtuti harutame ühiselt kehakasvatustlisi küsimusi.

Tervitades sporditegelasi, kehaharrastajaid
dr. H. Jürgenson.

Poola jalgpallirevolutsioon.

Poola jalgpallilmas käib võitlus Poola liiga ja P. Z. P. N. (Polski Zwiacek Pilki Nozhni) — Poola jalgpalliliidu vahel. See tüli algas ammugi juba.

P. Z. P. N. on moderniseerinud kogu aeg Poola esivõistluste süsteemi ja käega löönud tekkinud defitsiitide peale, kuni tänavu asemikkude kogu asja tõsiduse pärast laiemas käsituse alla võttis. Kõik ringkonnameistrid ja paremad klubid, välja arvatud Cracovia, Krakov (president dr. Cetnarovski kuulub sellesse seltsi), seadsid kategoorilise nõudmise esivõistluste süsteemi muuta. Valiti komisjon, kes tunnipikkuste vaielduste järel „revolutsionääridele“ jälle vana süsteemi soovitas. Siis lahkusid opositsiooni seltside esitajad koosolekult ja asutasid uue „Poola liiga“, mille asukohaks Varssav. Selle alla kuuluvad praegu: Pogon, Czarni, Hasmonia (Lvov), I. F. C. Kattovitz, Ruch (Ülem-Sileesia), Polonia, Legja, Warszavianka (Varssav), L. K. S., Turistid (Lodz), Wisla (Krakov), K. S. Torn (Torn), Warta (Poznan). Cracovia asemel astub liigasse Furtzenka (Krakov).

P. Z. P. N. katsub nüüd kõigi abinõudega revolutsionääre taltsaks teha. Kõik nimetatud seltsid on diskvalifitseeritud; nende mängijad võivad aga endid kuni 1. augustini 1927 uuesti P. Z. P. N-is registreerida. Kes seda ei tee, need diskvalifitseeritakse üheks aastaks. Liiga jälle omalpoolt, kelle poole hoiavad ka paljud kõrgevad võimumed, on oma põhikirja sise-ministeeriumis kinnitanud ja Poola spordi keskliitu vastu võetud. Liiga on nüüd täit võitlust P. Z. P. N'i vastu alustanud ja pea kõik vähegi tähtsad seltsid omale võitnud, nii et P. Z. P. N. nüüd kuningas ilma maata on.

Dr. Jürgensoni reisilt.

(2. lhk. järg.)

mõjub, sest sealjuures on neil palit seljas. Väga elav liikumine, kohvikutes (Café Beethoven jne.) juuakse, harutades filosoofias ja eluküsimustest vist.

Käisin kohe Austria haridusministeeriumis dr. K. Gaulhoferi juures. Minu ees seisis laual ka Jaapani dr. med. nimekaart, keda ma tundsin Rahvasteliidu poolt väljaantud teose järel, — ta

Pärnumaa esivõistlused raskejõustikus.

19. ja 20. märtsil peeti Pärnus Tervise korraldusel maakondlised esivõistlused maadluses ja tõstmises.

Tõstmises oli hoos sindlane Aleksander Kask, kes tegi hiilgekogusumma sülgkaalus 262,25 kg., neist kahega tõuge 105,25 kg., uus Eesti rekord. Kergekaalus oli hea K. Kiisk, Sindi Kalju, 260 kg. kogusummaga. Teised tõstjad erilist midagi ei pakkunud. Noortest on terve rida jõude, — kellest edaspidi hoolsa treeningu järele nii mõndagi võib loota.

Maadlused suurt huvi ei pakkunud, välja arvatud keskkaal, kus neli pea võrdset meest koos olid, nende vahelised matšid oli võistluste parimaid. Poolraskekaalus oli vanameister M. Laas hea, kelle võimeid palju küll näha ei saanud, oli ainult üks vastane ja seegi juba minutiga õlgadega matil.

Tõste tagajärjed:

Sulgk. — 1.1 A. Kask 262,25 (80—77,5—105,25); 2. Kiisk, S. Kalju, 195,0; 3. Kärner, Vaprus, 192,5.

Kergek. — 1. K. Kiisk 260,0 (72,5—80—107,5); 2. J. Haitov, Tervis, 222,5; 3. Laater, Vaprus, 207,5.

Kesk. — 1. J. Martinson 252,5; 2. A. Pärn 237,5; 3. A. Jensen 230. Kõik Tervisest.

Poolraskek. — 1. H. Adamson 262,5 (77,5—80—105), S. Kalju; 2. Kadak 237,5; 3. Svetkov, Tervis, 220.

Raskek. — 1. M. Jürvetson 257,5 (77,5—75—105), Tervis; 2. E. Sontag, Tervis, 225,0.

Maadlustagajärjed:

Kärbesk. — 1. J. Hendrikson, Tervis; 2. Uudikas, Vaprus; 3. Jurkson, S. Kalju.

Sulgk. — 1. Bruudel 2., Vaprus; 2. Kärner, Vaprus; 3. Lohu, Tervis.

Kergek. — 1. Adamson, S. Kalju; 2. Eberg, Tervis; 3. Asbaum, Tervis.

Kesk. — 1. Bruudel 1., Vaprus; 2. Blumfeldt, S. Kalju; 3. Unger, Tervis.

Poolrask. — 1. Laas, Tervis; 2. Saar, S. Kalju.

Raskek. — 1. E. Sontag, 2. K. Kohv. Mõlemad Tervis.

Peale võistlusi pidid demonstreerima maadlust 10 min. Blumfeldt ja pealinnalane Kursmann, mis lõppes Kursmanni võiduga, kuna Blumfeldt 6 min. maadluse järele loobus, ei kannatanud vist pealinnalase kiiret tempot välja.

Üldvõitjaks tuli Tervis, kes omas ka vastava eriauhinna, mida tuleb kaitsta 2 a. järjest või 3 vaheldamisi. Punkte Tervisil 30, Vaprusel 16, S. Kaljul 17.

Maadluskohtunikud olid allpool igasugust kriitikat.

A. P.

Läti kiri.

Läti jalgpallihooaeg algas 20. märtsil sõprusvõistlustega.

Kõrgemas liigas mängisid Amatiers — RFK, missugune kohtamine eelmisele võidu 4:3 (3:1) andis. Amatiersi koosseis oli: Koziks; Audrinsh — Lauks; Solovjovs — Vende — Tarulis; Balodis — O. Skiltritis — Bolshakovs — A. Skiltritis — Tarulis. RFK: Matisons; Simanis — A. Sokolovs; Magons — Stantshiks — P. Sokolovs; Abrams — V. Ozolinsh — Berzinsh — Pavlovs — Bradinsh.

7. minutil lõi esimese värava Bolshakovs, millele teine veel samalt mehelt 11 mtr. punktilt 22 min. lisaks tuli ja 36. min. jälle samalt mehelt 3:0 peale täiendati. Siis päästis 38. min. Bradinsh RFK kuivast välja. 47. min. lõi Ozolinsh 3:2, 66. min. A. Skiltritis 4:2 ja 75. min. Ozolinsh 4:3.

RFK koosseisust puudusid peale lahkunud Jurgensi ka veel mitmed paremad, nagu: Gravelis, Sheibels, Urbans ja Plade.

A klassis lõi Makkabi RFK'd 1:0 (1:0). RFK koosseis: Saks; Sebergs — Simanis; Vasilevskis — Vinkis — Magons; Strazdinsh — Zvirgzdinsh — Timpers — Luris — Bradinsh.

Hakoah mängis LNJS'iga 3:3 (3:1).

Korvpallivõistlustel näidati 20. märtsil:

LSB — Bogatir	42:23,
Amatiers — Mars	16:13,
RFK — Viesturs	26:14,
JKS — LNJS	39:16

Turniiri juh'ib praegu RFK 15 punktiga. 2. LSB 13 p., 3. JKS 12 p., 4. LNJS 11 p. jne.

Ad. Plum.

MAADLUSÕPETUS.

14 Kel kavatsus on maadlejaks hakata, peab eestkätt võimlemisega, Mülleri vabaharjutustega tutvunema. Sest selle abil omandavad lihased sitkuse, kogu keha mitmekülgsuse ja tubliduse, mis siis maadluses tarvilik on.

Maadluse harjutamine nõuab kõigepealt kannatlikkust, sest „et keegi ei ole sepp sündides, nagu Soome vanasõna ütleb. Harjutamine peab sündima järjekindlalt ja süstemaatlik, alates kõige lihtsamaga, s. o. lihtsamate võtete õppimisega, mille juures käte ja jalgade õige asendi peale tähelepanu pööratagu. Iga võtet tuleb teha mitmekordselt ja suure hoolega, nii et ta täiesti mälusse kulub. Kui nii tehakse, siis on edu varstigi üllatav.

Algajad küsivad sagedasti kohe vastuvõtteid, kuigi ei oska veel võitutoovat võtet või väänat õieti sooritada. Kui kohe saadakse teada vastuvõtteid, ei saaks kumbki algajatest maadlejatest ühtki otustavat võtet puhtalt teha. Vastuvõtteid tuleb hakata harjutama alles siis, kui omatakse juba küllalt küpsust võtete tegemiseks. Kui harjutuste juhatajale niisugune viga teatavaks saab, peab ta selle kohe kõrvaldama. Maadleja kehaehitusest ja muust omapärast oleneb, et kõigi maadlejate kohta ei ole üldist kohasemat maadlusviisi, vaid see ikka individuaalseks omaduseks jääb.

Terve keha võimsaksarendamisele tuleb suurt rõhku panna, kuid eriti jalgadele. Jalgade jõudu võib suurendada mitmel kombel, kuid eriti kükitustega, nõrihüpete ja jalutuskäikudega. Hea harjutus muidugi on maadlus ise, kuid kõrvalharjutused on tingimata tarvilised. Sagedane maadlusharjutus annab ainult lõpuliku vilumuse ja vastupidavuse lihastele. Kui lihased kõrvalharjutustega arendatakse suureks ja ümarikuks, ei ole need maadlusele kohased, nad väsivad ruttu, maadleja lihased peavad pikad ja sitked olema.

Jalgade asendus on prantsuse-soome maadluses kõige kohasem see, kui astutakse emb-kumba jalaga samm ettepoole, sest siis saab ennast igale poole kaitsta. Seista võib kas iseseisvalt või teise najale toetades.

Harjutusi tuleb alata püstimaadlusega, sest halb mees on see, kes ei püsi püsti. Esimesena tuleb pöörata tähelepanu jalgade asendile, mis muutub ikka olukordade vaheldumisega. Liikumine on nobedam, kui harjutatakse alguses nii, et mitte kogu jalg ei tuge maas, vaid kand on üleval.

Hiilgevormi tõusmiseks peab maadleja väga korralikult elama. Kõik segav ja tarbetu tuleb kõrvaldada nendel kuudel, kui valmistatakse suurvõistluste vastu. Tuleb loobuda ka ilmsüütumatest võõruskäikudestki, kuna näit. kohvigi rohke tarvitamine maadlejale kahjulik on. Vabal ajal on soovitatav jalutada ja puhata.

Maadlusharjutusi tuleb pidada 3—4 korda nädalas. Kui juba vastupidavus on omandatud, tuleb maadelda iga kord terve tund, ilma vaheaegadeta ja kogu aeg täie hooga. Maadlus peab lõpuks veel tugevaks muutuma. On veel teinegi harjutusviis: harjutada 3—4 korda nädalas, ainult 20 minutit korraga, siis saavutatakse nobedus. Seda lühikest aega peab nii kiirelt maadeldama kui vähegi võimalik. Neid pikki ja lühikesi maadlusi võib harjutustel

ka vaheldamisi teha, nii kuidas heatunne lubab. Vastutahtmist, üle jõu ei ole kunagi tulus harjutada.

Sillaharjutamine on möödapääsmatult tarvilik iga päev. Niipea kui teie harjutusmatile tulete, hakake silda harjutama. Asetuge esiteks maadlusmatile selili, siis tuleb keskeha ajada jalgade ja pea abil looka, nii et otsaesine lõpuks vastu matti puutuks. Harjutustel tuleb pakkuda vastasele rohkelt võimalusi, et ise saaks sillas olles seda tugevaks arendada. Ka on soovitatav sillas kuni 50-kglist kangi kätega üles tõsta paljukordselt.

Maadluse taktikaid on mitmesuguseid. Võistlustel on näha sagedasti ühel kaitse- teisel pealetungi taktikat, kuid tihti saavutab just kaitse seljavõituseid. Kui algad pealetungi, pead teadlik olema kõigist vastase võtetest ja omadustest. Väga kergesti võib oma ettevaatamatuse läbi selili prantsatada. Avameelne ja julge maadlus on kaunis, seda pooldab pealtvaatajaskondki, kuid kergemeelsus on paljastada ennast seejuures vastase võtetele.

N. n. lähisvõitlus on püstimaadluses kõige kohasem maadlusviis; see on kaitsejale kõige väsitavam. Maadleja, kes maadleb lähisvõitlust, peab olema mitmekülgne heitetegeja, seal ei tule küsimusse tõuke ja rüselamine, vaid maadlustehnika peensused. Teine viis on kaugevõitlus, mis vähem väsitavam, kuid ka vähem tagajärjekam.

Hommikul kui tõusete voodist, tõstke kohe mõlemad käed ülese ja tehke võimsaid käeringutusi rinna pingutamiseks. Siis järgneb kümnekorrane kerepööritus kumbalegi poole. Välja minnes ei tule unustada sügavat hingamist. Kodus tuleb käsitada mitmesuguseid harjutusvahendeid, eestkätt venituskumme. Sobivamad on 2½ mtr. pikkused, kumbagis otsas käepide.

Ka harjutuskäigud on vormi tõusmiseks väga tarvilised. Kaks korda nädalas tuleb käia 10 km., nii et higi jookseb soriinal. Talvel tuleb hoiduda külmetamisest. Vast lõpumatkal tuleb seepärast täis hoog välja panna. Mõned maadlejad on hõlpsad külmetama, mis on tingitud külma dushi tarvitamisest peale harjutust, samuti liiga vähesest rasvakoest.

Suvel tuleb harrastada kergejõustikku ja ujumist, kuna sügisel ettevalmistused talveks algavad.

Raskustõstmine on ala, mida maadlejale soovitatakse ja laidetakse. Endiseaja suurmaadlejad olid kõik ühtlasi vägevad tõstjad, nii Georg Lurich, Aleks. Aberg, Stanislav Zbyszko-Cyganiewicz, Georg Hackenschmidt jne. Nende järel ei saa väita, et tõstmine maadlejale kahju tooks. Praegusaja suurmaadlejad ei tarvita siiski sarnasel määral enam harjutustel tõstmist, sest et maadlus nüüd enam tehniliseks ja vähem jõundõudvaks on muutunud. Kogemused näitavad, et peale sillatõstmise nüüdsele maadlejale muu tõstmine enam suurema tähtsusega ei ole. On maadlejaid isegi, kes ei ole elus sõrmegi tõstepommi külge pannud ja on kõige suuremaid maadlusmeistreid. Nii kuulus Frank Gotch, kelle väärilist vabamaadlejat ei ole maailmas olnud.

(Lõpp.)

